

Õiguste deklaratsioon 2000. aasta terrorismiseaduse alusel kinni peetud isikutele

Sellest brošüürist leiad olulist infot oma õiguste kohta Šoti õiguse alusel olukorras, kus sind politseijaoskonnas vahi all hoitakse. See dokument käsitleb sinu peamisi õigusi seoses kinnipidamisega. See ei kujuta endast juriidilist nõustamist ega sisalda infot kõikide õiguste kohta. Sul on soovitatav hankida ise juriidilist abi.

Palun loe see info läbi esimesel võimalusel. See aitab sul politseijaoskonnas viibides otsuseid langetada. Palu politseil selgitada, kui midagi selles brošüüris selgusetuks jääb, või küsi lihtkeeles olevat versiooni või tõlget.

Jäta meelde oma õigused.

- Sul on õigus teada saada, miks politsei sind vahi all hoiab.
- Sul on õigus sellele, et õigusnõustajale antaks teada sinu viibimisest politseijaoskonnas. See on tasuta.
- Sul on õigus sellele, et kellelegi teisele, kes on sinu heaolust huvitatud, antaks teada sinu viibimisest politseijaoskonnas. See võib olla näiteks pereliige, hooldaja või sõber.
- Sul on õigus vaikida. Sa ei pea vastama ühelegi politsei esitatud küsimusele. AGA sa pead ütlema oma nime, aadressi, sünniaja ja -koha ning kodakondsuse.
- Enne, kui politsei sind küsitlema hakkab, on sul õigus rääkida viivitamata nelja silma all õigusnõustajaga. Samuti võid sa rääkida õigusnõustajaga ajal, mil politsei sind küsitleb.
- Kui oled alla 16-aastane või alla 18-aastane, kui sulle kehtib kohustusliku järelevalve korraldus, siis on su vanemal või eestkostjal õigus sind politseijaoskonnas külastada.
- Sul on õigus erakorralisele arstiabile.
- Sul on õigus esitada kaebus selle kohta, kuidas politsei sind kohelnud on.

Sinu õigused

Pane tähele! Erandlikel asjaoludel on politseil õigus võimaldada sulle mõningaid neid õigusi viivitusega või üldse mitte. Kui näiteks politsei hinnangul tuleb sinuga rääkida selleks, et keegi teine viga ei saaks. **See ei hõlma õigust vaikida.**

1. Informatsioon politseis vahi all olevatele isikutele

- **Teada saamine, miks sind vahistati ja kinni peetakse**

Politsei peab andma sulle infot, mis aitaks sul mõista, miks sind vahistati ja miks sind kahtlustatakse seotuses terrorismi toimepaneku, ettevalmistamise või õhutamisega.

Politseijaoskonnas peab politsei sulle ütleva, miks sind tuleb politsei arvates kinni pidada. Enne küsimuste esitamist seoses terrorismiga seotuse kahtlusega peab politsei andma sulle või su õigusnõustajale piisavalt infot selle kohta, mida sa politsei arvates korda oled saatnud, et saaksid ennast kaitsta, kuid seda ilma politseiuurimist kahjustamata.

- **Õigus vaikida**

Sa ei pea vastama ühelegi politsei esitatud küsimusele selle kohta, mida sa politsei arvates teinud oled.

Kõik, mida sa ütled, kirjutatakse üles ja protokollitakse ning seda võib kohtumenetluses tõendina kasutada, kui su asi peaks kohtusse minema.

Siiski pead ütleva politseile oma nime ja aadressi, sünniaja ja -koha ning kodakondsuse, kui seda sinult küsitakse.

- **Õigusnõustajale teada andmine, et viibid politseijaoskonnas**

Sa võid paluda politseil õigusnõustajale teada anda sinu viibimisest politseijaoskonnas. Õigusnõustaja võib olla sinu enda õigusnõustaja või kui sul seda ei ole, siis valves olev õigusnõustaja. Politsei korraldab õigusnõustajaga ühenduse võtmise võimalikult kiiresti. See on tasuta.

Kellelegi teisele, kes on sinu heaolust huvitatud, teada andmine sinu viibimisest politseijaoskonnas.

Sa võid paluda politseil võtta ühendust kellegi teisega, et teavitada teda sinu viibimisest politseijaoskonnas. Tegemist võib olla sinu pereliikme, elukaaslase, hooldaja, sõbra või muu tuttavaga. Politsei võtab selle isikuga sinu nimel ühendust esimesel võimalusel.

Kui oled alla 16-aastane (või alla 18-aastane, kui sulle kehtib kohustusliku järelevalve korraldus)

- Politsei peab üritama teavitada sinu vanemat või eestkostjat sinu viibimisest politseijaoskonnas.
- Sinu vanem või eestkostja võib tulla politseijaoskonda sulle toeks.

- **Tõlgi leidmine**

Kui sa ei räägi inglise keelt ega saa sellest aru, siis kutsub politsei sulle appi kellegi, kes räägib sinu keelt (tõlk). See on tasuta. On oluline, et saaksid aru, millest politseijaoskonnas räägitakse.

Kui sa oled kurt või kui sul on probleeme selgelt suhtlemisega, siis kutsub politsei sulle kellegi appi. Tegemist võib olla Briti viipekeelega tõlgi või muu asjakohase professionaaliga. See on tasuta.

- **Kui sul ei ole Briti kodakondsust**

Kui sul ei ole Briti kodakondsust, siis võid paluda politseil võtta ühendust sinu riigi suursaatkonnaga, saatkonnaga või konsulaadiga, et anda neile teada, kus sa oled ja miks sa politseijaoskonnas oled. Nad saavad sind ka nelja silma all külastada ja korraldada kohtumise õigusnõustajaga.

- **Mis juhtub, kui sulle süüdistus esitatakse?**

Kui sulle esitatakse süüdistus, siis võidakse sind vahi alt vabastada või hoida politseijaoskonnas ning viia järgmisel tööpäeval kohtusse. Või sind võidakse vabastada, kui nõustud kindlal kuupäeval kohtusse ilmuma.

- **Ligipääs dokumentidele**

Kui su asi läheb kohtusse, antakse sulle või su õigusnõustajale teatis tõendite kohta asjas. See võimaldab sinul või su õigusnõustajal kaitset ette valmistada.

Sul on õigus asjasse puutuva teabe tõlkele, kui sa inglise keelt ei valda.

- **Juurdepääs arstiabile**

Politsei esitab sulle küsimusi sinu tervise ja heaolu kohta. Oluline on politseid teavitada, kui oled haige või võtad ravimeid. Samuti on oluline politseile öelda, kui sul on narkootikumi- või alkoholisõltuvus või kui kaalud enese vigastamist.

Politsei võib paluda tervishoiutöötajal sind üle vaadata. See aitab tagada, et sinu eest hoolitsetakse vahi all olles korralikult. Kui tunned, et soovid rääkida tervishoiutöötajaga, anna politseile sellest teada.

Kui jääd haigeks, on sul õigus arstiabile.

- **Söök ja jook**

Sulle antakse vett, kui seda küsid. Toitu pakutakse juhul, kui sind hoitakse vahi all üle nelja tunni. Kui sul on toitumisalaseid või usulisi erivajadusi, siis räägi sellest politseile võimalikult varakult.

- **Kaebuse esitamine**

Kui soovid vahi all olles kaebust esitada, siis räägi inspektori või muu kõrgema auastmega isikuga. Kui soovid kaebust esitada pärast vabastamist, siis võid minna suvalisse politseijaoskonda või helistada numbril 101. Samuti võid paluda kellelgi teisel esitada sinu nimel kaebus, kui oled sellele isikule kirjaliku nõusoleku andnud. Selleks isikuks võib olla vanem, sõber, elukaaslane või lihtsalt keegi, keda usaldata.

Kui vahistamise või vahi all viibimise ajal on politseiametnik sulle haiget teinud või sind vigastanud, peaksid kaebuse esitama politsei Šoti professionaalsete standardite osakonnale.

Kui vajad lisatuge (pane tähele, et tegemist on üksnes infoga teenuse kohta, mitte õigusega).

Sul võib abi vaja minna mõistmaks, mis politseijaoskonnas toimub. Seda abi saab pakkuda tugiisik, keda nimetatakse sobivaks täiskasvanuks. See võib sinu puhul kehtida, kui sul on psüühikahäire või vaimupuue. Ütle politseile, kui vajad enda arvates seda tuge.

Kui vajad politsei hinnangul sobiva täiskasvanu tuge, kutsutakse viimane kohale, isegi kui sa ise seda ei palu.

2. Informatsioon isikutele, keda politsei küsitlema hakkab

• Õigusnõustaja leidmine

Ütle politseile, kui soovid õigusnõustajaga kohtuda. Politsei võtab sinu nimel õigusnõustajaga ühendust võimalikult kiiresti.

Õigusnõustaja roll on kaitsta sinu õigusi ja nõustada õigusküsimustes.

Võid valida, kas soovid kohtuda enda õigusnõustajaga või valves oleva õigusnõustajaga. Õigusnõustaja on erapooletu ega tööta politsei heaks.

Õigusnõustaja ütleb, kas saab sind nõustada tasuta või kas pead teenuse eest ette tasuma. Kui pead tasuma, siis selgitatakse sulle, kui palju see maksab ja kuidas selle eest maksta. Politsei ei tasu sinu õigusnõustaja eest ega räägi sellest, kuidas su õigusnõustaja makstud saab.

Sul on lubatud õigusnõustajaga vestelda nelja silma all enne, kui politsei hakkab küsimusi esitama, kui just ei pea sind turvalisuse kaalutlustel küsitlema kiirkorras.

Sa võid õigusnõustajaga rääkimise osas igal ajal meelt muuta. Ütle politseile võimalikult varakult ja politsei võtab õigusnõustajaga sinu nimel ühendust.

Kui õigusnõustaja ei saabu lubatud ajal politseijaoskonda või sul tekib vajadus õigusnõustajaga uuesti rääkida, palu politseil õigusnõustajaga uuesti ühendust võtta.

Sul on õigus sellele, et õigusnõustaja viibib küsitlemise ajal samas ruumis, kui just ei ole kiireloomulisi küsimusi, mida peab turvalisuse kaalutlustel sinult küsima enne õigusnõustaja saabumist.

• Kui kaua tohib sind küsitlemiseks kinni pidada?

Politsei võib sind küsitlemiseks kinni pidada kuni 48 tundi ilma süüdistust esitamata. Aeg-ajalt peab politsei vanemametnik sinu asja üle vaatama, et kontrollida, kas sinu kinnipidamine on endiselt vajalik. Seda nimetatakse ülevaatuseks. Üle 48 tunni võib sind kinni pidada vaid kohtu loal. Kohus võib süüdistust esitamata kinnipidamise aega pikendada maksimaalselt kuni 14 päevani alates vahistamisest. Nendel asjaoludel tuleb sulle esitada järgmist:

- kirjalik dokument selle kohta, et esitatud on taotlus sinu kinnipidamise pikendamiseks;
- taotluse esitamise aeg;
- taotluse kohtus läbivaatamise aeg ja
- põhjus(ed), miks edasist kinnipidamist taotletakse.

Sulle (ja su seaduslikule esindajale) tuleb teade esitada iga kord, kui esitatakse taotlus kinnipidamise pikendamiseks või veel kord pikendamiseks.

Sinul ja su õigusnõustajal on õigus selle otsuse kohta arvamust avaldada, välja arvatud juhul, kui sa ei ole selleks sobivas seisukorras. Õigusnõustaja saab sulle selles osas nõu anda.

- **Sõltumatud kinnipeetavate külastajad**

On olemas kogukonnaliikmed, kellel on lubatud politseijaoskondades käia. Neid tuntakse kui sõltumatuid kinnipeetavate külastajaid ja nad tegutsevad vabatahtlikult veendumaks, et kinni peetud isikuid koheldakse korralikult ja neil võimaldatakse oma õigusi teostada.

Sul ei ole õigust kohtuda sõltumatu kinnipeetavate külastajaga ega paluda tal sind külastada, aga külastaja võib paluda kohtumist sinuga. Kui sõltumatu kinnipeetavate külastaja külastab sind ajal, mil vahi all viibid, siis tegutseb ta politseist sõltumatult kontrollimaks, kas sinu heaolu ja õigused on kaitstud. See on sinu valik, kas soovid temaga kohtuda.